

เทศน์อบรมฆราวาส ณ สวนแสงธรรม กทม.

เมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๓๖

พักอารมณ์วันหยุด

วันนี้อย่าให้พูดอะไรมากเถอะ เพราะพูดมาทุกวัน ๆ เหนื่อย หลวงตาพูดคนเดียวผู้ฟังเท่าไรนี่ดูซิ พูดทุกวัน ๆ ด้วย เหนื่อย เอาแต่เพียงว่าส่งเสริมวันหยุดการหยุดงานเช่นวันเสาร์วันอาทิตย์อย่างนี้ให้พากันเสาะแสวงหาศีลหาธรรมเข้าสู่ใจ ความดีงามนี้แลเป็นสิ่งที่จะทำให้จิตใจของเราให้สงบร่มเย็นสบาย ส่วนมากวันว่างเหล่านี้มักจะเผลอเผลอไปเที่ยวเปลี่ยนอากาศบ้าง เปลี่ยนบรรยากาศบ้าง ไปเที่ยวทางโน้นบ้างที่นี้บ้าง ทะลวงทะเลบ้างยุ่งกันไปหมด ทางศีลธรรมไม่สนใจเลย นี่แสดงว่าขัดต่อลูกชาวพุทธ

พวกเรานี่คือลูกชาวพุทธ พระพุทธเจ้าไม่พาเตร็ดเตร่เร็วร้อน ไม่พาเผลอเผลอ การดำเนินทุกด้านมีเหตุมีผล การประพฤติตัวให้ดี นี่คือลูกของพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าท่านพาดำเนินมาอย่างนั้น เราเป็นลูกศิษย์ตถาคตก็ควรจะดูแบบหรือเยี่ยงอย่างของท่านนำมาดำเนิน เช่นวันพระ วันเสาร์ วันอาทิตย์นี่ซึ่งเป็นวันว่างของเราควรจะเสาะแสวงหาธรรมเข้าสู่สถานที่สงบร่มเย็น พักอารมณ์ใจของเรา เพราะใจนี้ทำงานหนักมาก ไม่มีงานใดที่จะหนักมากยิ่งขึ้นกว่างานของใจ ใจนี้คิดปรุงตลอดเวลา ความคิดปรุงของใจนั้นแลเรียกว่างานของจิต คิดดีคิดชั่วคิดอะไร คิดร้ายแปดพันประการ ส่วนมากมักจะคิดแต่ทางที่เสียไม่ค่อยจะคิดในทางที่ถูกที่ดี เมื่อมีศีลธรรมแล้วย่อมเสาะแสวงหาคิดหาทางที่ดี

เช่นวันนี้วันเสาร์ เอ้าวันนี้เราจะไปทำบุญให้ท่าน แม้จะไม่ได้ออกไปวัดไปวา ก็ตามเราก็จัดอะไร ๆ ใส่บาตร วันนี้เป็นวันว่างได้ใส่บาตร พระท่านมาบิณฑบาตก็ได้ใส่บาตรท่าน แล้วตื่นขึ้นมาก็สวดมนต์ไหว้พระเต็มบทเต็มบาท ไม่ใช่ อรหํ สมฺมาสมุทฺโธ อैसे ๆ เป็นบ้าแบบนั้น อย่างนั้นมันแบบคนจะตายนั่น คือวันพระวันเสาร์วันอาทิตย์ไม่มีงาน สวดมนต์ก็ให้เต็มบทเต็มบาท จะทำจิตใจให้สงบก็ให้เต็มอรรถเต็มธรรมบ้าง นั่นถูกต้อง

วันไม่มีงานทางภายนอกมาเกี่ยววณก็ให้เป็นงานภายใน คืองานทำความสงบร่มเย็นแก่จิตใจจะได้อาหารทั้งสองด้าน ด้านกายของเราก็มีที่อยู่อาศัยปัจจัยเครื่องใช้ไม่สอยต่าง ๆ ไม่อดอยากขาดแคลนเพราะความวิงวอนชวนชวยเราในวันธรรมดาทั่ว ๆ ไป วันเสาร์วันอาทิตย์หรือวันพระก็เป็นวันที่เราจะอบรมจิตใจของเราให้ได้รับศีลรับธรรมเข้าสู่ใจ คุณงามความดีเข้าสู่ใจ นี้เรียกว่าใจก็มีอาหารคือบุญกุศลความดีงาม เราไม่ขาดทั้งสองด้าน ด้านสำคัญภายในมักจะมองข้ามกันไปเสียมากต่อมากละชาวพุทธของเรา ด้านสำคัญคือใจ

ในร่างกายแต่ละร่าง ๆ นี้ถ้าไม่มีใจครองแล้วเขาเรียกคนตายกันทั้งนั้นไม่มีเหลือ ใจครองอยู่นี้แลที่เป็นมนุษย์เป็นสัตว์เป็นบุคคลเป็นหญิงเป็นชาย เป็นได้ก็เพราะมีใจครอง ใจคือความรู้ครองและรับผิดชอบอยู่ในร่างกายของเราทุกส่วน เช่นประสาททุกส่วนนี้ออกไปจากใจเป็นผู้สั่งงานสั่งโดยหลักธรรมชาติ สั่งได้ก็มี ไม่สั่งก็เป็นหลักธรรมชาติของมันก็มี มันเป็นของมันไปเอง หากมีใจเป็นผู้รับผิดชอบ ประสาทส่วนต่าง ๆ เช่นตาของเรานี้เพื่ออะไร เพื่อเห็น ประสาทส่วนนี้มีอะไรเป็นเครื่องเกี่ยวโยงกันก็คือความรู้ ความรู้สร้างประสาทส่วนต่าง ๆ แล้ว ส่วนไหนที่ควรจะหน้าที่อะไรก็รับทราบตามหน้าที่นั้น ๆ เช่นตาควรจะเห็นก็เห็น หูควรจะฟังได้ยินเสียงต่าง ๆ ก็ได้ยิน จมูก ลิ้น กาย สัมผัสสัมพันธ์กับเรื่องอะไรนี้รับทราบเป็นตามหน้าที่ของตน นี่เพราะจิตเป็นผู้ครองร่างอยู่นั้น

หากถ้าร่างกายของเรามันเสียส่วนใดส่วนหนึ่ง คือเครื่องมือเสีย เช่น ตาไม่ดีตาฝ้า ตาฟางนี้แสดงว่าเครื่องมือนี้ไม่ดีทั้ง ๆ ที่ผู้รู้ได้แก่ใจที่ควบคุมมันดีอยู่ แต่เครื่องมือของเราไม่ดี เหมือนอย่างเครื่องมือที่เราใช้ในบ้านของเรา ตัวเราดีอยู่แต่เครื่องมือนี้เคยใช้ได้เคยใช้ได้แต่ใช้ไม่ได้เสียอย่างนี้ ก็เรียกว่าเครื่องมือนี้เสีย ร่างกายของเราก็เหมือนกัน ตา หู จมูก ลิ้น กายนี้เป็นเครื่องมือสำหรับใช้มีใจครอง

ใจนี้แหละเป็นเรื่องใหญ่โตมากที่สุดทีเดียว ร่างกายนี้แตกสลายลงไปแล้วใจไม่ยอมแตกนะ ใจไม่แตกใจไม่ตาย หากเสาะแสวงหาภพชาติใหม่ไปเรื่อย ๆ ท่านจึงเรียกว่าเกิดว่าตายว่าสัมภเวสีเสาะแสวงหาที่เกิด นี่ท่านเรียกว่าสัมภเวสีคือผู้เสาะแสวงหาที่เกิด ถ้ามีบุญมากมีบาปมากยังไม่ได้เสาะแสวงหา ผิงเดียวเลยถึง เช่นผู้ทำบาปกรรมมาก ๆ อย่างนี้ พอใจขาดเท่านั้นแหละติดผิงเดียวเท่านั้นลงจมลงในนรกเลย ผู้ทำกรรมดีมาก ๆ ก็เหมือนกัน ผิงเดียวก็ถึงจุดหมายเลย นี่สวรรค์พรหมโลกตลอดนิพพานอันนี้ไม่ชักช้า คนมีบาปมากมีบุญมากไม่ต้องไปเที่ยวเสาะแสวงหาสัมภเวสี เที่ยวดูที่ไหนดีที่ไหนไม่ดีอย่างนั้น สัมภเวสีคือเสาะแสวงหาที่เกิด พวกนี้พวกกรรมไม่หนักมากนัก ยังพอมีโอกาสที่จะเสาะทางโน้นเสาะทางนี้ได้ ถ้ามีกรรมมากนี้ผิงเดียวเท่านั้นไปเลย นี่เป็นคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าเรา ศาสนาพระพุทธเจ้าเราสอนพวกเราอย่างนี้ ให้พากันยึดกันจำไว้ให้ดี

ใจนี้ไม่เคยตาย แต่ร่างกายนั้นมีแตกมีตายเรื่อย ๆ เกิดขึ้นมาก็เรียกว่าส่วนผสมผสมกันแล้วมีใจเข้าไปครองก็เรียกว่าเกิด พอหมดสภาพของมันแล้วตาย ได้แก่ส่วนผสมธาตุต่าง ๆ นี้สลายจากกันไปเรียกว่าตาย ใจก็ออกจากร่างนี้แล้วไปสู่ร่างนั้น ออกจากร่างนั้นไปสู่ร่างนั้น จึงต้องเสาะแสวงหาคุณงามความดีเพื่อหัวใจเรา ให้ใจเรามีความสงบ

เย็น ตายก็ไปดี ท่านเรียกว่าสุคติ ไปดีเพราะอยู่ที่ทำดี ไปก็ต้องเป็นความสุขความสบาย ภายในจิตใจของตน

ทั้งสองอย่างนี้อ่าได้ละกัน ให้ถือเป็นน้ำหนักอย่างน้อยเท่ากัน มากกว่านั้นถือจิตเป็นสำคัญ เพราะร่างกายเพียงเป็นเครื่องมือสำหรับใช้เท่านั้น ใจเป็นผู้ที่บงการ ถ้าใจได้รับการแนะนำสั่งสอนอบรมในทางที่ถูกที่ดี ใจก็พากายเคลื่อนไหวไปในทางที่ถูกที่ดี พุดก็ดีทำก็ดี ไม่ว่าจะได้เห็นได้ยินได้ฟังอะไรไม่ค่อยเสียหายอย่างง่ายตาย เพราะใจได้รับการอบรมมีการหลบหลีกปลีกตัวได้ ผิดกับคนที่ไม่เคยอบรมอะไรเลย แล้วทุ่มไปหมดทั้งตัว ๆ วันหนึ่งจมไปเสียมากเพียงไรเท่าไร ๆ ก็ไม่คำนึงว่าตัวเสียหาย และสุดท้ายก็เสียไปทั้งตัวเลย คน แก่ไม่ตกแก่มิได้มีเยอะ นี่ให้เราทั้งหลายได้พิจารณาให้ดึนะในเรื่องเหล่านี้

เราเป็นลูกชาวพุทธให้มีความแตกต่างกับคนทั้งหลายบ้าง จึงจะสมกับความหมายว่าเราเป็นลูกชาวพุทธ ศาสดาของเราไม่ใช่เป็นคนโง่เขลาเบาปัญญา เป็นคนมีความรู้ความฉลาดสามารถ ในแดนโลกธาตุทั้งสามแดนนี้ไม่มีใครที่จะเป็นคู่เคียงหรือเสมอพระพุทธรเจ้า หรือเป็นคู่แข่งพระพุทธรเจ้าได้เลย พระองค์นี้แลเป็นศาสดาของโลก แล้วสอนโลกด้วยความชุ่มเย็น ไม่ได้สอนโลกด้วยความรุ่มร้อน โลกทั้งหลายมีความรุ่มร้อนวิ่งเข้าไปหาพระพุทธรเจ้า พระองค์ทรงสอนด้วยบรมสุข

เพราะความสุขพระองค์มีสมบูรณ์แล้วในใจ จึงสอนโลกด้วยความสุข ไม่ได้สอนด้วยความทุกข์ความทรมานเหมือนโลกที่เข้าไปรับโอวาทการสงเคราะห์จากท่าน ซึ่งล้วนแล้วตั้งแต่มีความทุกข์ความทรมานเต็มหัวใจเต็มเนื้อเต็มตัว ใครไปก็ไปทูลพระพุทธรเจ้า มีตั้งแต่เรื่องทุกข์เรื่องลำบากยากเย็นเข็ญใจทั้งนั้น พระพุทธรเจ้าแสดงอรรถแสดงธรรมอันใดมีแต่ออกมาจากพระเมตตาล้วน ๆ ซึ่งออกมาจากบรมสุขที่สมบูรณ์เต็มที่แล้วในพระทัยของพระพุทธรเจ้า เราจึงขอให้ยึดอันนี้เป็นหลักเป็นเกณฑ์

เช่นอย่างวันเสาร์วันอาทิตย์อย่างนี้ให้เสาะแสวงหาธรรมแหละเหมาะ ไร่เรื่องลิเกละครระบำรำปี่รำเป็อะไรนะมันไม่อดไม่ยาก อยู่ไหนมันก็มี ยิ่งสุขเขาไม่ได้ไปโรงเรียนที่ไหนละเขาก็ทำกันได้ ระบำรำปี่ของสัตว์เราเคยเห็นไหม ละครของสัตว์เต็มบ้านเต็มเมืองเราเป็นมนุษย์เราอย่าไปหาเรื่องนั้นมายุ่งใส่ตัวของเรา แล้วมนุษย์เสียนี้เสียมากกว่าสัตว์เสียนะ ให้เราเสาะแสวงหาศีลหาธรรม

อย่างวันนี้คนมาแน่นจนหาที่นั่งไม่ได้ เราจึงได้บอกว่าเอาเถอะ แน่นก็แน่นเถอะนะ เขาไปตีตัวดูหนังสดหนังแห้งในโรงหนังโรงละครมันยิ่งมากยิ่งกว่านี้ อันนี้จะเป็นอะไรไป พาเข้าไปโรงหนังโรงละครบ่นว่ามันคับมันแคบมันแน่น วันหลังไม่ไปละเช็ดขี้มึ้น มานี้ก็พอ

จะพูดได้บ้างว่าวันนี้แน่นคน วันหลังไม่มาก็พอจะแก้กันได้บ้างนะ ถ้าไปโรงหนังโรงละคร ไม่ได้ว่า มันจะแน่นหนาขนาดไหนไม่ได้สนใจ แต่เวลาจะเสาะแสวงหาความดีกิเลสมันก็ด มันกัน ทุ่งกว้าง ๆ มันก็ว่าแคบ อะไรกว้างที่ไหนมันก็ว่าแคบไปหมด ถ้าสิ่งดีแล้วมันก็ด ขวางเอาไว้ ให้เราระมัดระวัง เพลงของกิเลสนี้มันมาทุกไม้มทุกแบบนั่นแหละ

วันนี้จะไม่พูดอะไรมากมายละ พูดให้พี่น้องทั้งหลายได้พากันเข้าอกเข้าใจ กลับไป บ้านไปเรือนของตัวเองก็เวลาว่างก็ให้นึกพุทโธ ๆ นะ คำว่าพุทโธนี่คือศาสดาองค์เอก ตักเตือนโลกทั้งสามมา เฉพาะองค์นี้ได้สองพันห้าร้อยกว่าปีแล้ว นี่คือพุทโธ สรรณ คัจฉามิ ของพวกเรา นี่ละให้ถือนี่เป็นแบบเป็นฉบับอย่าลืมท่าน ใครไม่ลืมพุทโธคนนั้นจะมีสติตั้ง ความผิดพลาดจะมีน้อยมาก ถ้าไม่ระลึกถึงธรรม ไม่ระลึกถึงพุทโธ อัมโม หรือสังโฆเลย การทำอะไรนี่เอาจมหมดทั้งตัวเลยนะ เพราะไม่มีเบรคห้ามล้อ

เบรคห้ามล้อคือพุทโธ พุทโธก็เป็นเครื่องสะดุดใจอันหนึ่งแล้วให้เบาบางลงในความ ชั่วที่ตนว่าจะทำ สุดท้ายก็ไม่ทำ แนะ อัมโม สังโฆ ระลึกขึ้นภายในใจปั๊บ เรื่องความชั่วช้า ลามกนั้นมันจะเป็นพินเป็นไฟก็ตาม จะสงบลงด้วยน้ำแห่งธรรมเหล่านี้ทันที นี่แหละผู้มี ธรรมยับยั้งชั่งตัวได้อย่างนี้ จึงขอให้พี่น้องทั้งหลายเอาไปยับยั้งชั่งตัวไว้ เวลาจะบ่นให้ลูกให้ เต้าให้หลานให้เหลนให้สามีภรรยา นั่นแหละมักจะไม่ได้มีพุทโธละ จะมีแต่ยักษ์มีแต่ผี เว็ด ๆ ใใส่กันเลย

เอาละพอ ต่อไปนี้ให้พระนะ